

սուրբ կարգն ընդունել էր, ուստի եւ մեծ ակնկալութեանց կմտայինք այնպիսի քաջամարտ եկեղեցականէ մը :

Գեր. Սարգիս սրբազանին մեզի բրած ամենէն երեսնի եւ մեծամաստակ զործն է անշուշտ Պարօվու. նորակառոյց եկեղեցւոյ մեծամանդէս օծումը, որոյ նման վաստակ զուգէ կալաց եւս պիտի ունենայ յառաջիկայ զարնան, ինչ նոր շինելու եկեղեցւոյն օծմանը ատեն . (1) : Ուստի բազմերախտ Սրբազանին եւ իւր ուղեկից հոգեզգօն Վարդապետին երախտիքը դրոշմուելով խիւրա համօրէն շնորհապարտ ազգայնոցս քաղցը իշխատակաւ անտարակոյս անմոռաց պիտի մնայ :

Գերջարգոյ Տէր եւ Հայր սուրբ, շնորհաբաւական շնորհակալ ըլլալ Ձեր սրբութեան որ եւ եաշու ազգային վարժարանիս տարեկան քննութեան վրայ Ձեզի խրկած ճշման տեղեկութեան բարենաճեցալք խիւրա արձանագրել սիրուն Աղաւնոյն բերբերուն մէջ : Ուստի անտարակոյս եմ որ Ձեր Սրբութեան միջնորդութեամբը բարեսէր Աղաւնին այս կարեւորագոյն սեպուած աշխատանքիս ալ (զոր եւ պատուաւոր ազգայինք ոմանք զիս յորդորեցին տողել) եւս առաւել քաղցը պատասխարան մը պիտի շնորհէ իւր գողտրիկ բեւին գոնեա մէկ անկիւնը . որոյ վասն իմ երախտապարտ շնորհակալութեանս կփութարմ առաջուց մատուցանել Ձեր Սրբութեանը :

Թէ որ այս գրուածն բաղդ ունենայ իւր նպատակին հասնելու՝ կխնդրեմ զՍրբութեան Ձեր որ բարենաճիք, եթէ իցէ հնար, զըմբանդակն մէկ յողութեմի միայն վերածել, այսինքն՝ առանց ուրիշ անգամի մնացորդ բողոյս (թէ եւ գուցէ քիչ մը երկար երեսնայ), խնդրեմ եւս որ եթէ կարելի ըլլար այս վերջին ամսոյս բերբին մէջ սեղմիք որ առաւել բուշանար : Վերջապէս՝ որ բերբին մէջ է՝ որ ըլլայ՝ շնորհք կրնէք անկէ տանս օրինակ մը առելի դրկելու առ Յարգի Գործակալն Սրբութեան Ձերում, Գարագաշեան Տ. Յովնան, ուսկից անոնց ծախքն ինչ որ ըլլայ պիտի ընդունիք շնորհակալութեամբ, վասն զի վերոյիշեալ Մատթեոսեան Տէր Ստեփան մասնաւորապէս խնդրեց յինն որ զընմ Ձեր Սրբութեանը այս բանիս համար :

Կերպատիւ եւ շնորհագարդ Տէր, աւարտելով ուր ուրեմն գայս երկար գրութիւն իմ, կփութարմ գառաջիկայ սուրբ եւ հրաշալի օրերն ալ Ձեր Սրբութեանը եւս եւ միւս Գեր. Վարդապետացն, Ալեգարդ եւ շնորհավայ Տեառն Սարգսի, եւ Պերճիմաստ հարազատին Ձերում երանաշնորհ Տեառն Խորենայ՝ միծալ խնդրեմք շնորհաւորել եւ մաղբել որ Բազմերախտ Տեառնը ամենայն բարի նկատմունքներն ըստ Ձեր փափաքանցը անյապաղ իկատարումն ելցեն, եւ միանգամայն բոլոր շնորհապարտ սրտերուն հետ միատեղ ինքրածին Փրկչէն որ Ձեզ երկար եւ բարեբաւտիկ օրեր շնորհէ, որպէս զի անտարակոյս ազգս մեր բախտ ունենայ անձնանուէր եւ երանելի Նահատակացոյ անհամար երախտիքը շատ տարի դեռ վաշելու :

Ընդունեցէք խնդրեմ եւ իմ Ծնողաց եւ Հօրեղբօրս անկեղծ մաղբաւքները եւ գլխոնարհական համբոյց օրհնեալ աջոյ Գեր. Հարցոյ Սրբոց, որով մնամ խորին մեծաբանօք

Ամենախոնարհ եւ երախտապարտ ծառայ եւ աշակերտ

ՍՈՂՈՄՈՆ ԳՐԱՆԽՈՂԵԱՆՅ Սևար.

Եաշ 17 Գեկտեմբերի 1858 :

Տ. ՄԵՍՐՈՎԻ Գ. ԹԱՂԻՍԴԵԱՆ. — Արշալուսէն կիմանամք որ Տ. Մեսրօփ Գալիլ Թաղիարեան ազգասէր անձը այս տարւան յունիսի 10ին Շիրազ քաղաքին մէջ վախճանել է 56 տարւան : Ծնեալ էր նա ի Կորբի որ յերեսան, ու սուրբ Արծր իւր կրթութիւնը առած, ուր եւ ձեռնադրեցաւ սարկաւազ : Անկէց անցաւ 1825ին ի Հնդկիս, ու Կալկարայի անգղիական համալսարանին մէջ լմնցուց զիւր ուսումը, եւ Ձուդայի մէջ երկար ատեն վարժապետութիւն ըրաւ . 1845ին Արարատեան բնկերութեան օժանդակելովը Կալկարայի մէջ Ազգասէր անունով լրագիր մը սկսաւ հրատարակել, զոր եւ առաջ տարաւ մինչեւ ի 1852 անխոնջ աշխատութեամբ : Բայց

իւր ջանիցը արգասիք են նաեւ այն եօրը տարւան մէջ հրատարակած Այբբենարան. ճառ ի Դաստիարակութիւն օրիորդաց, ճանապարհորդութիւն ի Հայս, Պատմութիւն Պարսից. Առակք Պարսից. Սօս եւ Սօնդիպի, Վարսենիկ, Համառօտ քերականութիւն : Ունի նաեւ բարգմանած Գրոտիոսի ճշմարտութիւն քրիստոնեական հաւատոյ գործը, Դիցարանութիւն, Պաղեստին, եւ Պատմութիւն ինչ Հնդկաստանի : Ունիք դեռ մէկքանի գրուածներ ալ զորս մանր վրայ հասնելով՝ չկրցաւ իլոյս ընծայել : Այսպիսի պատուական անձի մը կորուստը ցաւալի է արդարեւ բոլոր ազգասիրաց :

ԱՊՐՈՅԵԱՆ ՍԱՀԱԿ ԷՖԷՆՏԻ. — Զմխառնացի Ապրօյեան Սահակ Էֆենտին, որ Բարձրագոյն Դրան գաղղիարեն բարակցութեան զբաղման զլխաւորն է, Պէյճիքայի եւ Հոլանտայի տեղութեանց յարգական յատուկ ուշադրութեանցը արժանի եղաւ : Քանզի այս տեղութեանց առաջինը Լեորոտի կարգին հրամանատարութեան, եւ երկրորդը Լիւքսեմպուրկի կարգին հրամանատարութեան շքանշանը յուղարկեցին իշխեալ պաշտօնատարին :

(Արշալոյս)

Տ. ԱՐԵՏԻՔ ԷՆՖԻՆՏԵԱՆՅ. — Պատուաւոր եւ զործունեայ զբաղմանուն ի Տիփիսիս, որ ազնիւ բարեսիրութեամբ Աղաւնոյս հոգն ու զործակալութիւնը յանձն առած է եւ յառաջ վարէ ազգասէր փութով, այսպէս կզրէր իւր վերջըներեւամակին մէջ .

... Տաղք եւ երաժշտական երգք Տեառն Խորենայ ջնաշխարհիկ Քերրոզ վարդապետին մեծ ազդեցութիւն արարին իմիտս ուսումնականաց եւ ուսումնասիրաց մերոց եւ ազգասիրաց, եւ անա մին ինոցանէ գիտնական Տ. Նիկողայոս Տէր Շմառնեանց ինամակի իւրում առ իս այսպէս ձայնարկէ ի հնոյն Կողբիսայ, ի բաղաքէն Քուրայիսայ, ուր կայ նա յարքունի ծառայութեան .

« Խեղճ Խորեն վարդապետն չգիտէր թէ նորա տաղք զիս այնքուն պանպանեն զբոլոր զիշերն, եւ չիք վայրկեան՝ յորում հառաջանօք չկրկնեմ . Ա՛հ Հայաստան, Հայաստան, երանի քեզ Հայաստան, որ քո ցաւոց եւ վշտաց ունիս քերրոջ եւ երգիչ զմերս Խորեն Խորխոռունի : Զգիտե՛ Վարդապետն, որ նորա անունն իտախտակի սրտի իւրաքանչիւր Հայկազնոյ զժազրեալ կայ.....» :

Շատք եւս տակաւին անձանօք են ձրից եւ տաղանդաց Խորենայ վարդապետի, ըստ որում դեռ եւս ջնախն ի ձեռն ուղաց ամսաբերքք ձեր, զի ընթերցեալ սիրահարեցիւն ընդ Հազներգուն գերապանձ : Ես ստացայ ի Պօլսոյ գերկուս օրինակ Մասեաց Աղաւնոյդ եւ տամ ուսումնականաց որոճալ զնոսին վերժանութեամբ, որք ծանօթանան եւս եւ ի Բազմալիս օրագրէն Վենետիկոյ անցեալ ամաց, որք լի են սքանչելի բանաստեղծութեամբք եղբօրդ հարազատի Խորենայ Քերրոզ Վարդապետին Հայկազանց..... :

(1) Մինչեւ հիմա Կալսցը եղած ազգային փայտաշէն եւ միակ եկեղեցւոյն հիւրերը սասնիկ հինցած ըլլալով՝ այժմ անոր տեղը այլ իմն նոր կշիւնի քարէ :